

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**NATIONAL INTEGRITY AUTHORITY
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

**INSPECTORATUL DE INTEGRITATE
INTEGRITY INSPECTORATE**

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

**ACT DE CONSTATARE
nr. 83/17**

mun. Chișinău

18.06.2024

Inspectoarea de integritate al Inspectoratului de Integritate al Autorității Naționale de Integritate, Dumitrița OSADCII, în temeiul dispozițiilor art. 7 alin. (2), art. 19 lit. b) și g), art. 37 alin. (1) și art. 38 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (în continuare Legea nr. 132/2016), în rezultatul controlului respectării regimului juridic al incompatibilităților, inițiat în privința dnei Stavila Zinaida, consilier în cadrul Consiliului comunal Jora de Mijloc, r-nul Orhei, IDNP XXXXX, născută la XXXXX, domiciliată în s. XXXXX, în temeiul art. 35 din Legea nr. 132/2016, a întocmit prezentul act de constatare, prin care,

A STABILIT:

La data de 26.03.2024 în cadrul Autorității Naționale de Integritate a fost înregistrată sesizarea nr. 04-17/410 cu privire la eventuala încălcare a regimului juridic al incompatibilităților de către dna Stavila Zinaida, consilier în cadrul Consiliului comunal Jora de Mijloc, r-nul Orhei.

În conformitate cu art. 30 alin. (1) din Legea nr. 132/2016, sesizarea a fost repartizată aleatoriu, în aceeași zi, prin intermediul sistemului automatizat „e-Integritate”.

Potrivit sesizării, *dna Stavila Zinaida ar fi admis o eventuală încălcare a regimului juridic al incompatibilităților manifestat prin deținerea/exercitarea simultană a mandatului de consilier în cadrul Consiliului comunal Jora de Mijloc, r-nul Orhei și funcția de director al Grădiniței din comuna Jora de Mijloc, s. Jora de Sus, r-nul Orhei.*

În conformitate cu prevederile art. 37 alin. (1), (3) ale Legii nr. 132/2016, *Autoritatea efectuează controlul privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților din oficiu ori la sesizarea unor persoane fizice sau persoane juridice, iar după repartizarea aleatorie a sesizărilor de efectuare a controlului privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților, inspectorul de integritate inițiază verificarea prealabilă a acestora. Totodată, potrivit art. 37 alin. (4) din Legea nr. 132/2016, ”prevederile art. 30, 31, 32, ale art. 33 alin. (6)–(8), (12) și (13), ale art. 35 și 36 se aplică în modul corespunzător”.*

Potrivit prevederilor art. 37 alin. (5) al Legii nr. 132/2016, *”controlul nu poate fi inițiat în cazul în care de la apariția stării de incompatibilitate [...] au trecut mai mult de trei ani”.* Verificând aceste aspecte, inspectoarea de integritate a constatat că, termenul în care a fost depusă sesizarea și termenul legal acordat verificării prealabile permite inițierea controlului.

Procedura de verificare prealabilă s-a finalizat cu emiterea procesului-verbal de inițiere a controlului nr. 70/17 din 08.04.2024 pe motivul existenței aparenței de încălcare a regimului juridic al incompatibilităților prin exercitarea concomitentă în perioada 09.11.2023 – 16.04.2024 a mandatului de consilier în cadrul Consiliului comunal Jora de Mijloc, r-nul Orhei și funcției de director al grădiniței din comuna Jora de Mijloc, s. Jora de Sus, r-nul Orhei – instituție aflată în subordinea primăriei comunei Jora de Mijloc, r-nul Orhei.

În conformitate cu prevederile art. 31 alin. (2), art. 32 din Legea nr. 132/2016, dna Stavila Zinaida (în continuare, subiectul controlului/supus controlului/declarării) a fost informată despre inițierea controlului în privința sa, precum și despre drepturile de care aceasta, în calitate de persoană supusă controlului, beneficiază.

Sub aspectul analizei regimului juridic al incompatibilităților în cadrul procedurii de control inițiate, în drept, inspectoarea de integritate se bazează în principal pe prevederile Legii nr. 133/2016 *privind declararea averii și a intereselor personale* (în continuare Legea nr. 133/2016), Legii nr. 132/2016, Legii nr. 768/2000 *privind statutul alesului local* (în continuare Legea nr. 768/2000), Legii nr. 436/2006 *privind administrația publică locală* (în continuare Legea 436/2006).

În fapt, ținând cont de normele legale menționate supra, în scopul exercitării atribuțiilor de control și acumulării materialului probatoriu relevant, inspectoarea de integritate a accesat registrele informaționale de stat disponibile, a solicitat informații și documente de la entitățile relevante, toate înscrisurile fiind anexate la dosarul de control.

În scopul stabilirii calității de subiect al declarării, inspectoarea de integritate a solicitat informații de la Comisia Electorală Centrală privind funcțiile electiv deținute de către subiectul supus controlului. Urmare răspunsului parvenit, a fost stabilit că, subiectul supus controlului deține mandatul de consilier în Consiliul comunal Jora de Mijloc, r-nul Orhei, fiind ales în cadrul alegerilor locale din 05.11.2023, mandatul fiindu-i validat la data de 09.11.2023.

Potrivit art. 3, alin. (1), lit. b) din Legea nr. 133/2016, consilierii consiliilor sătești (comunale) sunt subiecți ai declarării începând cu data de 01.08.2016 (data intrării în vigoare a legii). Prin urmare, subiectul supus controlului are obligația de a respecta prevederile legale privind regimul juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, incompatibilități, restricții și limitări.

În cadrul verificării prealabile și a controlului au fost stabilite următoarele:

Subiectului supus controlului i-a fost validat și atribuit mandatul de consilier în Consiliul comunal Jora de Mijloc, r-nul Orhei prin hotărârea nr. 26 din 09 noiembrie 2023 a Consiliului electoral al circumscripției electorale comunale Jora de Mijloc nr. 25/16.

Potrivit răspunsului primăriei comunei Jora de Mijloc, r-nul Orhei nr. 4715 din 29.03.2024, dna Stavila Zinaida este angajată în funcția de director al grădiniței din comuna Jora de Mijloc, s. Jora de Sus, r-nul Orhei începând cu 02.03.2015.

La 21 mai 2024 cu nr. 7382 în cadrul Autorității Naționale de Integritate a fost înregistrat răspunsul Comisiei Electorale Centrale, la solicitarea inspectoarei de integritate, prin care se atestă faptul că la data de 17.04.2024, dna Stavila Zinaida a depus cerere de demisie prin care a solicitat ridicarea mandatului de consilier. Prin Hotărârea cu privire la atribuirea unui mandat de consilier în Consiliul comunal Jora de Mijloc, r-nul Orhei nr. 2509 din 08.05.2024 s-a dispus ridicarea mandatului de consilier a dnei Stavila Zinaida în baza cererii de demisie.

Prin urmare, în perioada 09.11.2023 – 16.04.2024, dna Stavila Zinaida a exercitat concomitent mandatul de consilier în Consiliul comunal Jora de Mijloc, r-nul Orhei și funcția de director al grădiniței din comuna Jora de Mijloc, s. Jora de Sus, r-nul Orhei.

În conformitate cu prevederile art. 16 din Legea nr. 133/2016, *subiectul declarării se află într-o stare de incompatibilitate în cazul în care pe lângă funcția publică sau de demnitate publică deține/exercită simultan o altă funcție, calitate sau activitate, fapt care este interzis prin Constituția Republicii Moldova și/sau prin alte acte legislative.*

Potrivit art. 2 alin. (1) din Legea nr. 768/2000, *consilierii consiliilor sătești (comunale) dețin statutul de ales local.*

Conform art. 7 alin. (1) lit. d) al legii menționate supra, *mandatul alesului local este incompatibil cu calitatea de șef, de șef adjunct (inclusiv interimatul acestor funcții) în structurile subordonate autorităților publice locale (instituții publice, servicii, întreprinderi municipale).*

Conform Legii nr. 263/2012 privind interpretarea articolului 7 alineatul (1) literele c) și d) din Legea nr. 768-XIV din 2 februarie 2000 *privind statutul alesului local*, prevederile literei d) se aplică șefilor și șefilor adjuncți ai organizațiilor subordonate autorităților administrației publice locale de același nivel și din aceeași unitate administrativ-teritorială (întreprinderi municipale, instituții publice, servicii etc.).

În conformitate cu art. 8, alin. (1) din Legea nr. 768/2000, *alesul local care se află în unul din cazurile de incompatibilitate prevăzute la art. 7 din prezenta lege va demisiona din funcția incompatibilă cu mandatul deținut sau își va depune mandatul în termen de 30 de zile de la apariția incompatibilității.*

Așadar, inspectoarea de integritate reține că legiuitorul a prevăzut termenul de 30 de zile de la validarea mandatelor pentru întreprinderea acțiunilor în vederea înlăturării stării de incompatibilitate, perioadă în decursul căreia consilierul urmează să opteze pentru una din funcțiile care nu pot fi exercitate concomitent și să acționeze în consecință.

Astfel, în termen de 30 de zile de la apariția stării de incompatibilitate, consilierul va demisiona din funcția incompatibilă cu mandatul și, viceversa, dacă consilierul decide să rămână în funcția anterioară, el urmează să demisioneze din funcția de consilier și să depună cererea de demisie.

Prin urmare, dna Stavila Zinaida a avut obligația legală de a renunța la una din cele 2 calități - cea de consilier în Consiliul comunal Jora de Mijloc, r-nul Orhei sau de - director al grădiniței din comuna Jora de Mijloc, s. Jora de Sus, r-nul Orhei pe parcursul termenului de 30 zile din data de 09.11.2023, adică cel târziu la data de 09.12.2023, fapt ignorat de către subiectul declarării vizat.

Or, stabilirea termenului pentru întreprinderea acțiunilor în vederea înlăturării stării de incompatibilitate reprezintă în sine norme imperative sau categorice, adică cele de la dispoziția cărora nu se admite nici o derogare, sub sancțiune.

Prin instituirea acestora, legiuitorul nu a lăsat la discreția subiecților declarării latitudinea de a-și alege comportarea în ipoteza dată.

În vederea asigurării dreptului la apărare, subiectului supus controlului i s-a solicitat la data de 16.05.2024 prezentarea punctului de vedere cu referire la admiterea și nesoluționarea stării de incompatibilitate la exercitarea concomitentă a mandatului de consilier în Consiliul comunal Jora de Mijloc, r-nul Orhei și deținerea funcției de director al grădiniței din comuna Jora de Mijloc, s. Jora de Sus, r-nul Orhei în perioada 09.11.2023 – 16.04.2024 inclusiv.

Prin răspunsul înregistrat în cadrul Autorității, subiectul supus controlului a prezentat punctul său de vedere, potrivit căruia: *"[...] Prin prezenta, eu, Stavila Zinaida, director interimar al I.E.T. „Steluța” și consilier în Consiliul comunal Jora de Mijloc, Vă informez că nu am știut de această incompatibilitate, fiindcă la noi în localitate ani de zile au fost și directorul de școală consilier și directorul de grădiniță la fel. Când am aflat de această incompatibilitate am depus la data de 18.12.2023 o declarație online la un inspector de pe pagina ANI, dar nu am primit*

răspuns. În baza Procesului-verbal de inițiere a controlului nr. 70/17 din 08.04.2024 am solicitat ridicarea mandatului de consilier prin cererea depusă la Comisia Electorală Centrală[...].”

Analizând punctul de vedere prezentat, inspectoarea de integritate constată încălcarea regimului juridic al incompatibilităților de către dna Stavila Zinaida, consilier în Consiliul comunal Jora de Mijloc, r-nul Orhei, manifestată prin nesoluționarea în termen de către subiectul vizat a stării de incompatibilitate.

Or, încetarea stării de incompatibilitate s-a realizat tardiv, cu încălcarea termenului stabilit de legiuitor.

Suplimentar, cu referire la cele invocate de către subiectul supus controlului în punctul de vedere prezentat, inspectoarea de integritate a constatat următoarele: la data de 18.12.2023 la adresa electronică a unui inspector de integritate din cadrul Autorității a parvenit o declarație privind conflictul de interese real, expediată de către dna Stavila Zinaida (e-mail: [XXXXX](#)) care a fost înregistrată în cancelaria Autorității, în aceeași zi, cu nr. de intrare 13163. Respectiv, la data de 29.12.2023, cu nr. de ieșire 04-19/11016, Autoritatea a remis răspuns prin poșta electronică, la adresa indicată supra, unde a indicat asupra faptului că: [...] exercitarea simultană a funcțiilor de director interimar al I.E.T. „Steluța” și de consilier local în aceeași localitate reprezintă o situație de incompatibilitate a funcțiilor, iar Dvs în calitate de subiect al declarării averii și intereselor personale, urmează să Vă conformați prevederilor legale indicate supra.

Cu toate acestea, dna Stavila Zinaida nu a ținut cont de cele indicate în răspunsul Autorității.

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 38 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 132/2016, în urma controlului privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților..., inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că persoana supusă controlului sa aflat ori se află în stare de incompatibilitate.

Totodată, potrivit art. 39 din Legea nr. 132/2016: ”(1) În cazul în care se constată [...] încălcarea regimului juridic al incompatibilităților [...], inspectorul de integritate:

a) încheie un proces-verbal cu privire la contravenție și aplică sancțiunea contravențională. Termenul de prescripție a răspunderii contravenționale nu se aplică;

b) după caz, emite un act de constatare în care solicită încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale subiectului declarării și aplică pentru acesta interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică”.

Subsecvent, potrivit art. 39 alin. (2) și (5) din Legea nr. 132/2016, inspectoarea de integritate decide dacă dispune măsurile menționate la alin. (1) lit. b) în funcție de gradul de vinovăție al subiectului declarării, de natura abaterii, de numărul și durata abaterilor, de comiterea unor abateri similare anterior, de prejudiciul adus interesului public și de funcția publică deținută.

La aprecierea faptului dacă sunt aduse daune interesului public se va ține cont în principal de caracterul sistematic sau unitar al abaterii, de numărul de persoane afectate, de mărimea prejudiciului material cauzat, de consecințele abaterii la nivel local, național sau internațional, de afectarea reputației autorității/instituției publice sau a bunei funcționări a acesteia, precum și de alte circumstanțe care ar afecta interesul public.

În aceeași ordine de idei, se reține că la aplicarea sancțiunii sub formă de încetarea mandatului și aplicarea interdicției de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, inspectorul de integritate urmează să motiveze, prin prisma principiului proporționalității, aplicarea unei astfel de sancțiuni.

Această concluzie derivă din prevederile art. 29 din Codul administrativ, care statuează că orice măsură întreprinsă de autoritățile publice prin care se afectează drepturile sau libertățile

prevăzute de lege trebuie să corespundă principiului proporționalității. O măsură întreprinsă de autoritățile publice este proporțională dacă : a) este potrivită pentru atingerea scopului urmărit în temeiul împuternicirii atribuite prin lege; b) este necesară pentru atingerea scopului; c) este rezonabilă. Măsura întreprinsă de autoritățile publice este una rezonabilă dacă ingerința produsă prin ea nu este disproportională în raport cu scopul urmărit.

La caz, inspectoarea de integritate observă că, potrivit informațiilor accesate prin intermediul SIA „e-Integritate” - „Dosare pe același subiect”, nu s-au depistat sesizări, sau controale desfășurate anterior pe numele dnei Stavila Zinaida, astfel se atestă caracterul unitar al abaterii.

În cadrul prezentului control, inspectoarea de integritate nu a putut determina persoanele afectate și mărimea prejudiciului material cauzat.

Generalizând cele expuse supra, în coroborare cu criteriile prevăzute de art. 39 alin. (2) din Legea nr. 132/2016 și anume de prejudiciul adus interesului public, natura abaterilor, ținând cont că este la prima verificare la aspectul respectării regimului juridic al incompatibilităților, nu se atestă necesitatea de a o decădea din dreptul de a mai exercita o funcție publică, sau o funcție de demnitate publică, pe o perioadă de 3 ani, ori, inspectoarea de integritate consideră că în speță nu sunt necesare, rezonabile și nu sunt proporționale aplicarea în privința subiectului vizat a măsurilor nominalizate.

Pentru abaterile comise, în privința dnei Stavila Zinaida urmează a fi aplicată sancțiune contravențională conform Codului contravențional.

Din aceste raționamente, în conformitate cu prevederile art. 19, art. 35-39 din Legea 132/2016, inspectoarea de integritate,

DECIDE:

1. Se constată încălcarea regimului juridic al incompatibilităților de către dna Stavila Zinaida, consilier în Consiliul comunal Jora de Mijloc, r-nul Orhei.

2. Se aduce la cunoștința dnei Stavila Zinaida, actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta în termen de 30 de zile de la emitere, la Curtea de Apel Chișinău (mun. Chișinău, str. Teilor, nr. 4, MD-2043).

3. Se transmite actul de constatare spre publicare pe pagina web oficială a Autorității Naționale de Integritate.

**Inspectoare de integritate
al Inspectoratului de Integritate**

Dumitrița OSADCII